

Zsuzsanna J. Újváry (Piliscsaba, Universitatea Catolică Péter Pázmány): *Drumul lui Andrei Varannay, un orășean din Košice: de la scaunul de jude principal al orașului până la funcția de prefect principal al monetăriei lui Gabriel Bethlen din orașul Košice*

- I. Introducere. Pornirea oștilor principelui Gabriel Bethlen și trupele nobililor din Ungaria Regală care s-au alăturat acestora sub zidurile orașului Košice. Orășenii sunt reprezentați pe parcursul tratatelor purtate cu nobilimea de către primul senator Rainer Melchior, de către al doilea senator Andrei Varannay și de alți orășeni de vază. Situația este atât de gravă încât orășenii sunt nevoiți să convoace adunarea „nigra communitas”. Supunerea orașului.
- II. Reorganizarea Vistieriei din Košice. Oamenii de încredere ai lui Bethlen pe lângă marii nobili: funcționarii fostei vistierii trecuți de partea sa (ex. David Bélaváry), cetățeni ai orașului (Petru Alvinczy, Gheorghe Kun, Valentin Koncsik, Paul Thury, Ioachim Magdeburger, Bocatius, etc., dar mai ales Rainer Menyhért și Andrei Varannay), cât și funcționarii săi transilvăneni. În decembrie 1622 Bethlen ordonă înființarea în oraș a unei monetării. Aceasta a luat ființă în fosta clădire „Rueber”, începând să funcționeze din primăvara anului 1623. (În afară de Cremnica, la Košice au fost emise monede încă în 1445 și în 1458.)
- III. Cariera lui Andrei Varannay. Orășean de târg, care încă în timpul „deacului Andrei” devine reprezentantul orașului cu ocazia tratatelor purtate cu haiducii lui Bocskai. Mai târziu devine senator, apoi jude principal al orașului (1621-1622), fiind reprezentantul lui Bethlen la dieta regală din Trnava. Această funcție îl preschimbă în cel de inspector principal al monetăriei din Košice înființată de Gabriel Bethlen, devenind și conte al vistieriei. Ca omul de încredere al lui Bethlen, își slujește domnitorul chiar și când trebuie să acționeze împotriva intereselor orașului său. Darea de seamă al lui Varranay privind funcționarea monetăriei și despre activitatea „münzmeister”-ilor. Actul de concesiune al orașului privind monetăria.
- IV. Moartea lui Andrei Varannay, testamentul său. Moare ca un nobil-cetățean foarte înstărit, urmașii săi căsătorindu-se cu persoane din rândul negustorilor bogați din Košice, dar și cu cei din nobilimea comitatensă.